

Eksamen

02.06.2017

NOR1206

Norsk Vg2 Yrkesfaglege/yrkesfaglige utdanningsprogram

Programområde:

Vg2 Yrkesfaglege/yrkesfaglige utdanningsprogram

Nynorsk

Eksamensinformasjon	
Eksamenstid	Eksamen varer i 4 timar.
Hjelpemiddel	Alle hjelpemiddel er tillatne, bortsett frå Internett og andre verktøy som kan brukast til kommunikasjon. For norsk er heller ikkje omsetjingsprogram tillatne.
Bruk av kjelder	Dersom du bruker kjelder i svaret ditt, skal dei alltid førast opp på ein slik måte at lesaren kan finne fram til dei. Du skal føre opp forfattar og fullstendig tittel på både lærebøker og annan litteratur. Dersom du bruker utskrift eller sitat frå Internett, skal du føre opp nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato.
Vedlegg	<p><u>Vedlegg 1</u> Øglænd, Finn: «EG ER HER», <i>Det har kommit en komet: nordiska dikter for barn</i>, Eriksson & Lindgren, 2003</p> <p><u>Vedlegg 2</u> Bajraktari, Vanessa Høgvard: «Til deg som jakter. Ikke posér med avdøde dyr, vær så snill», <i>Aftenposten Si; D</i> http://www.aftenposten.no/meninger/sid/Til-deg-som-jakter-Ikke-posr-med-avdode-dyr_-var-sa-snill--Vanessa-Hogvard-Bajraktari-607180b.html (17.03.2017)</p> <p><u>Vedlegg 3</u> Kampanjeannonse frå Helsedirektoratet. Helsedirektoratet.no</p> <p><u>Vedlegg 4</u> Håheim, Marianne Clementine: <i>Svart belte</i>, 2015 (utdrag)</p> <p><u>Vedlegg 5</u> Værnegg, Trond: «Skam» fører Norden sammen Dagbladet http://www.dagbladet.no/kultur/skam-forer-norden-sammen/66657507 (17.03.2017)</p>
Informasjon om vurderinga	Viser til kommentarar for kvar enkelt oppgåve, og vurderingskriteriene for faget.
Andre opplysningar	Alle elevar skal skrive to tekstar, eit kortsvar (del A) og eit langsvar (del B).

DEL A

KORTSVAR

Vel ei av oppgåvene i del A.

Skriv ein samanhengande tekst på omlag 250 ord.

Hugs å skrive nummeret på oppgåva du vel.

Lag overskrift sjølv.

Oppgåve 1

Kva for haldningar krevst for å vere ein profesjonell yrkesutøvar innanfor det yrket du ønsker deg i framtida? Skriv ein tekst der du argumenterer for synspunkta dine.

***Kommentar:** Oppgåva ber om ein sakleg tekst. Du kan bruke kunnskap frå eige fagområde.*

Oppgåve 2

Vedlegg 1: «EG ER HER» av Finn Øglænd.

Kva handlar dette diktet om? Gjer rede for kva for språklege verkemiddel forfattaren bruker og forklar kva for funksjon dei har.

***Kommentar:** Du skal først skrive kva diktet handlar om. Deretter skal du gjere greie for kva for språklege verkemiddel forfattaren bruker og kva for funksjon dei har. Du skal svare på ein presis måte og bruke relevant fagspråk om litterære verkemiddel.*

DEL B

LANGSVAR

Vel ei av oppgåvene i del B.

Skriv ein samanhengande tekst på ca. 500 ord.

Hugs å skrive nummeret på oppgåva du vel.

Lag overskrift sjølv.

Oppgåve 1

Vedlegg 2: «Til deg som jakter. Ikke posér med avdøde dyr, vær så snill.» av Vanessa Høgvard Bajraktari, Aftenposten Si; D

Kva er føremålet med dette tekstvedlegget? Vis kva for argument som blir brukt i teksten, og argumenter til slutt for ditt eige syn på saken

Kommentar: Oppgåva er todelt. I den fyrste delen skal du skrive om kva som er føremålet med teksten og vise kva for argument som blir brukt. I den andre delen skal du argumentere for ditt eige syn på jaktbilete i sosiale medier.

Oppgåve 2

Vedlegg 3: Kampanjeannonse frå Helsedirektoratet.

Kva er føremålet og kven er målgruppa for denne kampanjeannonsen? Peik på verkemidla og forklar kva for funksjon dei har. Vurder til slutt korleis annonsen når fram til målgruppa si.

Kommentar: Definér målgruppa og føremålet kort og presist. Når du ser på verkemidla, må du sjå på både tekst og bilete og samspelet mellom dei. Du kan bruke omgrep frå retorikken.

P.S. Noko av teksten i biletet i kampanjeannonsen kan vere vanskeleg å lese. Du kan lese teksten på sida som kommer etter kampanjeannonsen.

Oppgave 3

Vedlegg 4: *Svart belte* (2015) av Marianne Clementine Håheim (utdrag).

Ta utgangspunkt i tankar frå utdraget og skriv en kreativ tekst.

Kommentar: *Du skal vise kreativitet ved å bruke ulike verkemiddel eller innfallsvinklar til temaet. Det må komme fram på eitt eller fleire vis at du har teke utgangspunkt i utdraget.*

Oppgave 4

Vedlegg 5: «*Skam*» fører Norden sammen av Trond Værnegg, Dagbladet, 2017.

To sitat frå artikkelen:

- *Svensker, dansker, islendinger og mange finner må kunne snakke sammen uten å ty til engelsk.*
- *Det er pinlig at filmer og fjernsynsprogrammer dubbles innen Norden.*

Skriv ein tekst der du reflekterer rundt tankane som kjem fram i sitata over.

Kommentar: *Oppgåva krev at du tek utgangspunkt i sitata. Du kan likevel bruke tankar frå heile vedlegget og eigne erfaringar i svaret ditt.*

Bokmål

Eksamensinformasjon

Eksamenstid	Eksamen varer i 4 timer.
Hjelpemidler	Alle hjelpemidler er tillatt, bortsett fra Internett og andre verktøy som kan brukes til kommunikasjon. For norsk er heller ikke oversettelsesprogrammer tillatt.
Bruk av kilder	Hvis du bruker kilder i besvarelsen din, skal disse alltid oppgis på en slik måte at leseren kan finne fram til dem. Du skal oppgi forfatter og fullstendig tittel på både lærebøker og annen litteratur. Hvis du bruker utskrift eller sitat fra Internett, skal du oppgi nøyaktig nettsadresse og nedlastingsdato.
Vedlegg	<p><u>Vedlegg 1</u> Øglænd, Finn: «EG ER HER», <i>Det har kommet en komet: nordiska dikter for barn</i>, Eriksson & Lindgren, 2003</p> <p><u>Vedlegg 2</u> Bajraktari, Vanessa Høgvard: «Til deg som jakter. Ikke posér med avdøde dyr, vær så snill», <i>Aftenposten Si; D</i> http://www.aftenposten.no/meninger/sid/Til-deg-som-jakter-Ikke-posr-med-avdode-dyr-var-sa-snill--Vanessa-Hogvard-Bajraktari-607180b.html (17.03.2017)</p> <p><u>Vedlegg 3</u> Kampanjeannonse fra Helsedirektoratet, Helsedirektoratet.no.</p> <p><u>Vedlegg 4</u> Håheim, Marianne Clementine: <i>Svart belte</i>, 2015 (utdrag)</p> <p><u>Vedlegg 5</u> Værnegg, Trond: «Skam» fører Norden sammen, Dagbladet http://www.dagbladet.no/kultur/skam-forer-norden-sammen/66657507 (17.03.2017)</p>
Informasjon om vurderingen	Viser til kommentarer for hver enkelt oppgave og vurderingskriteriene for faget.
Andre opplysninger	Alle elever skal skrive to tekster, et kortsvar (del A) og et langsvar (del B).

DEL A

KORTSVAR

Velg **en** av oppgavene i del A.

Skriv en sammenhengende tekst på ca. 250 ord.

Husk å skrive nummeret på oppgaven du velger.

Lag overskrift selv.

Oppgave 1

Hvilke holdninger kreves for å være en profesjonell yrkesutøver innenfor det yrket du ønsker deg i framtida? Skriv en tekst der du argumenterer for synspunkta dine.

Kommentar: Oppgaven ber om en saklig tekst. Du kan bruke kunnskap fra eget fagområde.

Oppgave 2

Vedlegg 1: «EG ER HER» av Finn Øglænd.

Hva handler dette diktet om? Gjør rede for hvilke språklige virkemidler forfatteren bruker og forklar hvilken funksjon de har.

Kommentar: Du skal først skrive hva diktet handler om. Deretter skal du gjøre rede for hvilke språklige virkemidler forfatteren bruker og forklare hvilken funksjon de har. Du skal svare på en presis måte og bruke relevant fagspråk om litterære virkemidler.

DEL B

LANGSVAR

Velg en av oppgavene i del B

Skriv en sammenhengende tekst på ca. 500 ord.

Husk å skrive nummeret på oppgaven du velger.

Lag overskrift selv

Oppgave 1

Vedlegg 2: "Til deg som jakter. Ikke posér med avdøde dyr, vær så snill" av Vanessa Høgvard Bajraktari, Aftenposten Si; D.

Hva er formålet med dette tekstvedlegget? Vis hvilke argumenter som blir brukt i teksten, og argumenter til slutt for ditt eget syn på saken

Kommentar: Oppgaven er todelt. I den første delen skal du skrive hva som er formålet med teksten og vise hvilke argumenter som er brukt. I den andre delen skal du argumentere for ditt eget syn på jaktbilder i sosiale medier.

Oppgave 2

Vedlegg 3: Kampanjeannonse fra Helsedirektoratet.

Hva er formålet og hvem er målgruppa for denne kampanjeannonsen? Pek på virkemidlene og forklar hvilken funksjon de har. Vurder til slutt hvordan annonsen når fram til målgruppa si.

Kommentar: Definér målgruppe og formålet med teksten kort og presist. Når du ser på virkemidlene, må du se på både tekst og bilde og samspillet mellom dem. Du kan trekke inn begreper fra retorikken.

P.S. Noe av teksten i bildet i kampanjeannonsen kan være vanskelig å lese. Du kan lese teksten på siden som kommer etter kampanjeannonsen.

Oppgave 3

Vedlegg 4: *Svart belte* (2015) av Marianne Clementine Håheim (utdrag).

Ta utgangspunkt i tanker fra utdraget og skriv en kreativ tekst.

Kommentar: Du skal vise kreativitet ved bruk av ulike virkemidler eller innfallsvinkel til temaet. Det må komme fram på et eller flere vis at du har tatt utgangspunkt i utdraget.

Oppgave 4

Vedlegg 5: «*Skam*» fører Norden sammen av Trond Værnegg, Dagbladet, 2017.

To sitat fra artikkelen:

- *Svensker, dansker, islendinger og mange finner må kunne snakke sammen uten å ty til engelsk.*
- *Det er pinlig at filmer og fjernsynsprogrammer dubbles innen Norden.*

Skriv en tekst der du reflekterer rundt tankene som kommer fram i sitatene over.

Kommentar: Oppgaven krever at du tar utgangspunkt i sitatene. Du kan likevel bruke tanker fra hele vedlegget og egne erfaringer i svaret ditt.

Vedlegg 1

EG ER HER

Eg skulle ønskje eg var ein annan stad.

At det var sommar og ikkje vinter.

At det var lyst og ikkje mørkt.

At det var sol og stille og ikkje regn og vind.

At nokon såg på meg heile tida og sa eg var snill og
flink.

Men eg er her. Og nå er det vinter.

Og mørkt. Og regn. Og vind.

Og ingen ser på meg.

Finn Øglænd

Vedlegg 2

Hva er det som egentlig er så macho med dyr hvor pelsen har revnet og blodet renner? spør Vanessa Høgvard Bajraktari (20). FOTO: franz12/Scanpix / Shutterstock

Til deg som jakter: Ikke posér med avdøde dyr, vær så snill | Vanessa Høgvard Bajraktari

Si; D-innlegg: Dyret du har skutt, har også hatt et liv.

Jaktseasonen for 2016 er i full gang, og det som provoserer meg med dette, er en del av bildene jeg ser på sosiale medier.

Nei, jeg er ikke motstander av jakt, tvert i mot. Vi vet alle at mat er et av menneskets grunnleggende behov, og mat får vi blant annet ved hjelp av hjorte- og elgjakten.

Jakt er derfor essensielt for å tilfredsstille dette behovet. I tillegg er det nødvendig for å regulere viltbestandene og opprettholde dyrevelferden.

Lite kult og provoserende

Å ta bilder underveis i jakten er en vesentlig del av jakturen, og det forstår jeg. Jeg mener heller ikke at dere skal slutte å ta bilder underveis i jakten, men ønsker at dere skal tenke dere om en ekstra gang før dere eventuelt legger dem ut på sosiale medier.

Her sikter jeg til bilder med blodige og sundskutte dyr, som enten blir holdt opp av jegeren eller hvor jegeren står eller sitter ved siden av. Dette er lite kult og veldig provoserende.

Får assosiasjoner til troféjakt

I mitt hode kan du godt skryte av at jakten endte med fangst, for det er jo tross alt fangst som er jaktens mål.

Men å dele bilder på denne måten, blir helt feil.

Det første ordet som dukker opp i hodet mitt når det gjelder dette, er troféjakt. Jeg vet at det er noe helt annet, men jeg kan likevel ikke unngå å tenke det.

Blir kvalm

Mitt inntrykk er at mange kanskje gjør dette for å virke kul og macho, men hva er det som egentlig er så macho med dyr hvor pelsen har revnet og blodet renner? Jeg blir direkte kvalm av å se dette.

Teknisk Ukeblad, 02/16

Vedlegg 3

**TJÆRE
FRA DINE
LUNGER?**

I lungene er det millioner av små luftlommer. Nesten som en svamp. Hver gang du trekker inn tobakksrøyk, trekker du kreftfremkallende tjære inn i lungene. Noe hoster du opp. Noe blir igjen. Noe går inn i blodsløpet og spres ut i hele kroppen. Jo mer du røyker, jo mer tjære trekker du inn. Tenk deg at du røyker en 20-pakning om dagen i ett år. Da vil lungene dine ha sugd inn omtrent 1,5 dl tjære.

**VIL DU
SLUTTE DU KAN
Å RØYKE? KLARE
DET.**

slutta.no
Røyketelefonen 800 400 85
Kontakt fastlegen

 HelseDirektoratet

Teksten fra kampanjeannonen: I lungene er det millioner av små luftlommer. Nesten som en svamp. Hver gang du trekker inne tobakksrøyk, trekker du kreftfremkallende tjære inn i lungene. Noe hoster du opp. Noe blir igjen. Noe går inn i blodomløpet og spres rundt i hele kroppen. Jo meir du røyker, jo meir tjære trekker du inn. Tenk deg at du røyker en 20-pakning om dagen i ett år. Da vil lungene dine ha sugd inn omtrent 1, 5 dl tjære.

Vedlegg 4

Eg var så lita første gong eg spurde mamma om det var meininga at låra mine skulle vere så breie når eg sat. Ho svarte at det sjølvsagt ikkje var noko gale med låra mine, men korleis kunne det stemme, når tynne lår såg heilt annleise ut? Det fanst tynne lår, og det fanst lår som mine.

Skilnaden har gjort andletet mitt grønt i garderobar, i symjebasseng, på klassefestar. Dei tynne låra alltid finast, jentene lette å slenge over aksla og tvinge ned i snøen. Sidan eg var ti år, har eg drøymt om det store opprøret, å seie nei til mine eigne behov og med det byte plass i verda. Korleis det endeleg har blitt mogleg no, veit eg ikkje, men det er som eit skybrott. Ein vid open himmel og hamrande regn, eg let att augo og held munnen open.

Utdrag fra Marianne Clementine Håheim: *Svart belte* (2015)

Vedlegg 5

PRISBELØNT: Under Gullruten i Bergen i mai fikk NRK-serien «Skam» tre priser, årets nyskaping, beste tv-drama og beste nye programserie. Nå får serien skryt av Riksmålsforbundet for å ha skapt ny interesse for nabospråkene i Norden.

Foto: Marit Hommedal / NTB Scanpix

«Skam» fører Norden sammen

«Skam»-feberen herjer i Norden. Først og fremst blant ungdom, men også alle andre aldersgrupper er angrepet.

Nei, det innebærer ikke at store deler av befolkningen har begynt å dyrke en nedverdiggende side av seg selv eller har avslørt seg selv som mislykkede, udugelige eller umoralske individer. Det dreier seg rett og slett om at den norske dramaserien fra NRK har gjort et ungt, nordisk publikum interessert i nabospråkene.

Bekymringen har lenge økt over at vi blir stadig dårligere til å kommunisere med våre naboer på våre respektive morsmål. Flere enn jeg har nok opplevd å spørre en danske om noe på tydelig, klart uttalt norsk og fått svaret «Hva-be'ha?». Så har du gjentatt spørsmålet og fått det samme «Hva-be'ha?» igjen. Og ved tredje forsøk endelig resignert etter et «ja, ja» og slått over på engelsk.

Myndighetene og Foreningen Norden har lenge strevd for å øke interessen for og forståelsen av skandinavisk språk i Norden. Svensker, dansker, islendinger og mange finner bør da kunne snakke sammen uten å ty til engelsk. Det er pinlig at filmer og fjernsynsprogrammer dubbles innen Norden. Og til tross for alle satsingene på å få oss til å forstå nabospråkene er vi blitt dårligere til å kommunisere på skandinavisk.

Så snur «Skam» det hele på hodet, helt utilsiktet, vil jeg tro. Ungdom på Island, i Danmark, Sverige og Finland er plutselig glødende interessert i norsk ungdomsslang. Artiklene om norsk språk blomstrer i avisene, med forklaring av ord og uttrykk.

«Skam» er en dramaserie som så dagens lys i 2015. Målgruppen var jenter på 15–16 år. Med grundige bakgrunnsundersøkelser av deres interesser, ble målet med å slå an hos en krevende målgruppe oppnådd til fulle. Suksessen var et faktum – ikke bare blant jentene på 15–16 år, men hos et bredt publikum.

La gå at mange av oss nordmenn heller ikke skjønner uttrykk som «lættis», «LOL», «chille» med mange flere (derfor ordliste i fotnote nedenfor). Og hvor mange av oss over femti vet at «kleint» blant ungdom ikke betyr smådårlig eller uggen, men pinlig?

For at ingen skal misforstå, iler jeg til med å understreke at du nå ikke er midt i en hyllest av poputtrykk og slang. Språket er dynamisk, uttrykk og ord kommer og går. Var ikke «spenn» gjengs for penger på 1960-tallet eller så?

Nei, dette er en hyllest til dem som gjennom en dramaserie for ungdom, attpåtil norsk, får til noe mange har strevet forgjeves med i mange år: Å få opp interessen for nabospråkene blant ungdom. Hederen tilfaller dem som fikk ideen, de som skrev manuskriptet, produserte og skuespillerne. De sistnevnte er ungdommer i 17–19-årsalderen. Oppstusset rundt «Skam» viser oss at det nytter hvis budskapet formidles på målgruppens – seerens og lytterens – premisser, ikke ovenfra og nedad etter avsenderens egne forutsetninger.

Foreningen Norden har sett «Skam»s betydning og hedret serien med Nordens språkpris 2016. I juryens begrunnelse heter det blant annet: «*Få har klart å gjøre nabospråk så morsomt, relevant og 'sejt' blant unge nordboere som årets prisvinner.*»

Vi gratulerer både prisvinneren og Foreningen Norden. Vi har alle mye å lære av «Skam» når det gjelder å formidle til ungdom, både budskapets form og plattformene budskapet spres på.

(Ordliste: *lættis* = til å le av, latterkrampe, *LOL* = Laughing out loud, noe som er morsomt, *chille* = slappe av.)

Trond Vernegg, formann i Riksmålsforbundet, 18. JANUAR 2017

www.vigoiks.no/eksamen

vigo

Interkommunalt selskap